

משפחת נשלה

עיונים ופניות בפרשה מכות מדרשו ושיעוריו של
הגאון הניקא רבינו שלמה יהודה בארי שליט"א

פרשת קורח

ג'תשס"ט
90

כמ"ש האריז"ל בשער הפסוקים (יחזקאל מד) עה"פ 'והפנהים הלוים בני צדוק, והדין עמו, אלא שדחק את השעה ואכלה פגה, ולעתיד לבוא אכן יתקיים בו (תהלים צב, ג) 'צדיק פתקו יפרח' שהוא סופי תיבות 'קרח', כי שגבה מעלתו. וטעות המאנים וחמישים איש ראשי סנהדראות היתה, שסברו שלעתידי לבא גם תלמידי חכמים יעבדו עבודה ככהנים.

משה קונן על קרח שהיתה מעלתו כמעלת אהרן

ויברך אל קרח ואל כל עדתו לאמר בקר וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו (טז, ה). איתא במדרש (במדב"ר יח, יז) שאמר משה על קרח את הפסוקים בתהלים (נה, יג-טז) 'כי לא אויב יחרפני ואשא לא משנאי עלי הגדיל ואסתתר ממנו. ואתה אנוש כערכי אלוני ומידעי. אשר יחדו נמתיק סוד בבית אלהים נהלך ברגש. ישיא מות עלימו ירדו שאול חיים כי רעות במגורם בקרבם', שקונן משה, כיצד קרח שהיה ממשפחתו, ואינו אויבו של משה, ועל אהרן וקרח נאמר 'אשר יחדו נמתיק סוד', כי היו שניהם שוין, ו'בבית אלהים נהלך ברגש', שקרח שוחט ואהרן זורק הדם, ועל אף כל זה התקיים בקרח הפסוק 'ישיא מות עלימו', שהביא את המיתה עליו, ויידו הם וכל אשר להם שאולה.

בדרך נס לא מתו דתן ואבירם בנפילתן וכן הכלים שלהם לא נשברו

ויידו הם וכל אשר להם חיים שאלו (טז, לג). כתב בספר באר מים חיים שמדד להם הקב"ה מדה כנגד מדה באותות ובמופתים, כי בטבע העולם מי יכול לחיות אחר נפילה גדולה וכבידה כזו, ואכן הקב"ה בידו הכל לעשות בכח וגבורה, ולצמצם בכח וגבורה, והורדים לשאול בחיים, ולא הם לבדם כי אם גם 'כל אשר להם', שאף הכלים לא נשברו בנפילתן, כי כלים שבירתן זו הוא מיתתן, וכאן כתוב 'הם וכל אשר להם חיים', והכל להראות שבחו של הקב"ה בכל, הן לעשות בכח והן למעט כחו כביכול לקמוץ אור הרב שיצא במדה וקצב.

ע"י מחלוקת קרח זכה אהרן להיות הכהן גדול אף לעתיד לבוא והיה האיש אשר אבחר בו משהו יפרח (יז, ט). דייק בספר היכל הברכה (פ' קרח, קטז ע"ב) דלא נאמר 'בחרתי', כי בכאן נחתם הכהונה לאהרן הכהן אף לעתיד בעת תחית המתים, שאע"פ שעבודת המקדש תהיה אז בלויים ויתעלה קרח ויתקיים בו 'צדיק פתקו יפרח', אעפ"כ יפרח אהרן כשושנה, כלול מחיור וסומק, כן אהרן יהיה כלול מחסדים וגבורות, כי ע"י המחלוקת של קרח זכה בטוב שלו. וכן כתב גם בספרו זוהר חי (ח"א דף צ"ז), ובספרו נוצר חסד (אבות ד, יא) ביאר עוד, שזוהר שנאמר (יה, כח) 'ונתתם מקונו את תרומתו ה' לאהרן הכהן', תרומה שלעתידי לבא, שמחמת שמירה קרח במחלוקתו שלא לשם שמים, נמסר כהונה לאהרן אף לעתיד.

קרח הפסיד שלא יזכה להחליף את אהרן הכהן לעתיד לבא להיות הוא הכהן ולא אהרן

ויברך ה' אל אהרן ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומתי לכל קדשי בני ישראל לך נתתם למשחה ולבגד לך חק עולם (יח, ח). כתב בשפת אמת (פ' קרח, שנת תרמ"ז) בשם זקנו החידושי הר"ם ש"ס מחלוקתו דקרח זכה אהרן לקבל את חלק ה'תרומת מעשר' שהיה ראוי לקבל קרח. כי הנה היה קרח מוכן להיות ראש ללוים, כמו שאהרן היה כהן גדול לכהנים, אלא שדחק את השעה, ועתה זכה אהרן לקבל מדריגת קרח, כמשאחז"ל (חגיגה טו) 'זכה, נוטל חלקו וחלק חבירו בגן עדן, לא זכה, נוטל חלקו וחלק חבירו בגיהנם', ובכאן נתקיימו שניהם, וכדאיתא בחובת הלבבות (שער הכניעה ז) שהמלשין על חבירו נותנין עליו חובות חבירו, וזכויות שלו נותנים לחבירו. ולכן כתיב 'הנה נתתי', בשמחה (ספרי קרח, קט), שניטל מאהרן כל הרשימו שהיה לו מחטא העגל, וניתן לו תרומה ותרומת מעשר, כי איתא בזוהר רע"מ (קרח, קעט) ש'תרומה' מסטרא דחסד, ו'תרומת מעשר' מסטרא דדינא, והיה ה'תרומת מעשר' מוכן ללוים אם היה קרח ראש ללוים, ועתה ניתן הכל לאהרן. ולכן כתוב בו (שמות ד, יד) 'אהרן אחיך הלוי', ופירש"י שהיה ראוי להיות לוי ולא כהן, ונתן לו משה רבינו ע"ה הכהונה, וזה היה בטובת עין של משה רבינו ע"ה, ועתה קיבל בחינת הלוים מקרח וזכה בכל.

קרח טעה שנכנס לפני ממחיצתו

ויקח קרח בן יצחק בן קהת בן לוי אחוז"ל (סנהדרין קט) שלקח מקח רע לעצמו. ובדרשות ר"י אבן שועיב (פ' קרח) הביא בשם מדרשו של רשב"י סוד גדול ונסתר בענין קרח, שטעותו היתה שנכנס לפני ממחיצתו, כי הוא ידע בסוד המרכבה, ונשען בזכות ג' אבותיו יצחק קהת לוי, שהם לויים הבאים מצד יצחק, ממידת הגבורה, ולכן להם הריב והמשפט, וסבר שמאחר והיה ליצחק מאה שערים, וראה שהיו לג' אבותיו ג' מאות פרדות לבנות נושאי מפתחות אוצרותיו שהזכירו רז"ל (פסחים קט. סנהדרין קי), אמנם טעה בזה קרח, כי ג' מאות פרדות הללו לא עשו פרי, כפרדה הזו שאינה עושה פרי (מגילה יג), והיו לבנות, שהיו לו לסכנה וגרמו לו מיתה. וכשקם על משה להכחיש נבואתו ולסתור התורה, עלו מלאכי מעלה לקטרג עליו, פן יחזיר העולם לתהו ובהו, וע"ז אמר שלמה (משלי כה, ו) 'אל תתהדר לפני מלך ובמקום גדלים אל תעמד', כי טוב לו שיעלה ממדרגה למדרגה, ואל יגרום שישפילוהו מאותו מקום, וע"ז נתקנאו אף העליונים.

קרח היה מצד ניצוצות הרעים שבהבל

ובנותן טעם לציין בזה למה שכתב הבן יהוידע (פסחים קט) ע"פ דברי האריז"ל בליקוטי תורה ובשער הפסוקים (פ' קרח), שכל נשמות דור המדבר היו ענפי נשמת משה שהוא היה מצד הטוב שבנפש הבל, אבל מאחר שנפש הבל היתה כלולה מכמה נפשות וניצוצות אשר היו מעורבות טוב ורע, וסך ניצוצות הטובות היו ל"ז כמנין הבל, והניצוצות הרעות היו ש"ח, שיחידיו הם בגימטריא מש"ה, לרמוז שנתקנו בו ש"ח הניצוצות, והיו כל שמ"ה הניצוצות שבו טובות, אמנם קר"ח גימטריא ש"ח, כי עיקר נפשו היתה מאלו הניצוצות הרעות אשר לא נתקנו בו, ואח"כ נתעברה בו גם בחינת הרע שברוחו של קין, וכאשר ראה שכבר אינו שיש בו רוחו של קין, סבר שיותר אינו משועבד למשה שהוא מצד הבל, ולכן לקח מקח רע לעצמו ורצה לצאת מחמת רשותו, וע"ז נאבד מן העולם לגמרי, כי הוסיף רעה על רעתו. וביאר ע"פ זה הבני יהוידע, שמשאוי ג' מאות פרדות לבנות מפתחות בית גזיו העשויות מעור שהיו לו לקרח, הם רמז לש"ח ניצוצות הרעות דהבל שהיו כלולות בו (ולא דקדקו חז"ל להזכיר ש"ח, אלא ג' מאות, שהוא בקירוב), לכן קראם 'פרדות', כי הם רעות, שאינם עושים פרי כפרדה, וגם מלשון פירוד, כי הם בסוד הפירוש, בסוד רשות הרבים. וקראם 'לבנות', מפני שהם של הבל שהוא בסוד החסד, והלובן רומז לחסד. וקראם 'מפתחות גזיו' מפני שהם היו עקריהם נפש קרח. והיו כולם עשויות מעור, לרמז שהם מצד הרע, שהוא הקליפה והעור.

קרח היה גדול מכל הלויים, והקב"ה קרא שמו קרח

ויקחלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם רב לכם פי כל העדה פלם קדשים ובתוכם ה' ומדוע תבטאו על קהל ה' (טז, ג). איתא בזוהר הקדוש (תורע, מט) שקרח היה הגדול והמבוגר מכל הלוים, ציוה הקב"ה לגלגל שערותיו, כדי לעשותו כעין של מעלה (-כעין ז"א של מעלה, וכדי לבטל אחיזת החיצונים מראש ז"א ע"י השערות, מתוק מדבש), לכן נקרא 'קרח', על שם שקרח ומרט בשבילו את איש הזה של מעלה, אבל כשראה עצמו קרח מגולת, ולעומתו אהרן מקושט בקשוי מלכים, זלזל קרח במעלתו ומדרגתו וקנא באהרן, ואמר לו הקב"ה לקרח, שמאחר שלא רצית לעלות ולפעול תיקון בעליונים, אם כן רד למטה לשאול שהוא הגהינים.

אילו היה מקבל קרח באהבה מה שעשו לו משה ואהרן היה שקול כאהרן ובדוגמת גבריאל

וכתב בספר עשרה מאמרות (מאמר אם כל חי ח"ג, לג) בזה"ל: אילו היה קרח מסכים בהנפתו כשם שהסכים יצחק בעקדתו, ולא עוד, אלא שזה מסר נפשו וזה לא היה צריך לכן, הנה בלי ספק היה קרח למטה כגבריאל למעלה, כשם ששקול אהרן כנגד מיכאל. ואין בנשיאות אלצפן ענין לך, כי עבדות גדולה היתה, לא תאזן למי שראוי להיות דוגמא לאחד משרי המרכבה.

לעתיד לבא הלוים יהיו גבוהים מהכהנים, וגם תלמידי חכמים יעבדו כמו כהנים

וכתב באגרא דכלה (פ' קרח), שקרח סבר שמעלת הלוים יותר במדרגה ממעלת הכהנים כמעלת הזהב על הכסף, וכפי שבאמת יהיה לעתיד לבוא

”ובסתום חכמה תודיעני” (תהילים נא, ח)

משיעורים יום א' ויקרא תשע"ב ויום שבת נשא תשפ"ב

תאות ממון הוא מקום המיתה, ואינה יכולה להתבטל אלא ע"י גילוי תורה סתימאה ומקום המיתה הנמוך ביותר הקיים בבריאה, הוא תאות הממון, כי מכל תאוה ושקר יוכל האדם לצאת, אבל מהתלות בממון קשה מאוד שיצא האדם, כי התאוה לזה בשורשה נמשכת מעשרה כיתרין דמסאבותא, שהם דעת הבריות שהממון הוא החשוב מן הכל ושאינו סותר כלל את הקדושה והאלוקות. ובאמת שהחשק לממון הוא החוץ בין האדם לבוראו, והממון וכל מעשה בני האדם מפרידים הם בין הבריות לבורא ב"ה כעורלה המכסה להשגחת ה' יתברך ומלכותו, וכפי שרואים שכל מלכות הסט"א נמשכת מהממון.

כי יש פנים מאירות, והוא, שכשחיינו וכל תהלוכותיו של אדם תלויים בה' יתברך, פניו מאירות. ויש אנפין חשוכין שהם פנים חשוכות, שאין אור הרחמים והאלוקות מתגלה בהם, מפני שמושגים בגאות וצד המיתה למטה בתכלית, שהיא תאות הממון, שכל שאחוז בתאוות ורדיפת הממון הוא חבר לנחש הקדמוני שכתוב בו "ונחש עפר לחמו" (ישעיהו סה, כה), ואמרו בזוהר פנחס (בדף קנ"ו): שהנחש חושש לאכול אף מן העפר שמא יחסר לו, ואמרו שם שכן הוא התאב לממון, שאף ממון שבעולם אינו משיעו, וכמובא בזוהר בהעלותך (בדף קנ"ג). גודל הרמאות שמרמה יצר הרע לעולם על ידי הממון. וכדי לגלות את הרחמים והאלוקות אף במקום זה, הוא על ידי תורה סתימאה, ובהתגלותה יידעו הבריות שכפי שאין חיותם תלוי בממון, כך אין מזונותם ושאר צרכיהם וטובתם תלויים בממון. ותורה סתימאה, היא גילוי השראת השכינה וי"ג מכילן דרחמי, שהיא תכלית הברירה שברא הקב"ה כדי להטיב הוא בעצמו לנבראים ושלא באמצעות ממון. ומבואר בתיקוני הזוהר (בתיקון ס"ט) שיעיקר מה שאמרו חז"ל שעני נחשב כמת הוא בעניות התורה והדעת, שנתרחק מה' ב"ה ומתוך כך עובר על דברי תורה, ואותם שתאבים לנכוס ממון נחשבים כמתים, ואי אפשר שיצאו העולם מתאוה זו אלא על ידי גילוי תורה סתימאה.

גילוי תורה סתימאה הוא כשהאדם יודע מגדולת ה' או שיועד מגדול פחיתותו ונעשה כ'אין'

ותורה זו אינה מתגלית אלא כשיהיה האדם אין לפני הבורא ב"ה, ויידע שאינו יכול להושיע לעצמו ושאינו בכוחו לעשות מאומה מבלעדי יתברך. והדרך שיוכל האדם להיות 'אין' היא על ידי שיידע מגדולת ה' או על ידי שיידע מפחיתות ושפלות עצמו. והדרך הראשון שידעו בגדולת ה' ויתבטלו על ידי זה כאין, פירוש, שיפשיטו הבריות את לבושם לבוש החומר ועור, ויעלו למקום קדוש במדרגת מלאכים ויוכלו לכון יחודים נוראים בסודות התורה. ועל ידי שיראו את גדולת ה' יתבטלו כאין וימשיכו תורה סתימאה למטה שהיא גילוי שכינה וי"ג מכילן דרחמי.

והדרך השני הוא על ידי שיידע מפחיתות עצמו ויתבטל כאין, כי מאחר שגילוי לפניו יתברך שיש לאדם בחירה, ואין הדבר ברור שיעיד לילך בדרך הראשון ולהיות זך וטהור עד שיוכל להשיג בגדולת ה', נתן הקב"ה את הדרך שיבואו לזה על ידי שיידע האדם את פחיתות עצמו. והוא סוד הכתוב במשלי (יז, ט) "מגביה פתחו מבקש שבר", שבזמן שהגביה עצמו בדרך הראשון, מבקש בזה לילך בדרך השני שהוא שבר שעל ידו יבוא האדם להכנעה לפניו יתברך. היינו שהשבר שובר את גאונו וגאוותו של האדם ומתוך שברו יודע את גודל פחיתותו ונכנע, ואז תולה את עיניו אליו יתברך לבדו, ומשליך את כל ישועתו על ה' יתברך. ובזה מתגלה לו תורה סתימאה שהיא גילוי ה' ב"ה אל הנברא בגילוי שאין למעלה ממנו, והיא תשובה שלימה שבדרך זה יוכלו כל הנבראים לשוב אל ה'.

כי הדרך הראשון שמשג האדם בגדולת ה' ומגיע למדרגות גדולות ונוראות, אע"פ שהוא קרוב להיות אין גמור לפני ה', כי יודע מגדולתו יתברך, הוא נסיון גדול עד שישלים את עבודתו להיות כאין גמור לפני ה' ב"ה. אבל כשאדם בא לידי שבר והוא עני לפניו יתברך, אע"פ שהוא גם כן נסיון גדול שיבוא להיות לב נשבר לפני ה' ב"ה ולא ישבר עוד מדעת הס"מ שהוא שבר אחרי שבר, מכל מקום הוא נסיון קל יותר מן הראשון. כי העני אינו יש ומציאות בעיני עצמו והוא ככלי שאין בו מאומה מעצמו ועל כן יוכל לשאוב מהאור העליון עד למקומו שנמצא למטה, אבל העשיר שבא לידי השגות גדולות וחכמה עצומה בסודות התורה וגדולת ה', הוא נעשה יש ומציאות בעיני עצמו, ועל כן הוא נסיון גדול יותר להשלים מדרגתו להיות כאין לפני הבורא ב"ה.

אדם הראשון היה במדרגת המלאכים והיה קרוב לביטול הגמור מתוך שיידע בגדולת ה' וכשברא הקב"ה את אדם הראשון בראו באופן שיוכל תיכף עם בריאתו להשיג ולידע מגדולת ה', ואדם הראשון הייתה מדרגתו בבחינת חכמה שהיא השגות

גילוי הרחמים תלוי בהשראת השכינה ועל כן לעתיד יתגלו הרחמים לאין שיעור הנה לעתיד לבוא תתגלה פנימיות התורה שהיא תורה סתימאה. והמשמעות בזה, שיתגלו הרחמים של ה' ב"ה על כל הברואים, ויראו אין כל צער שעבר על כל אחד ואחד היה לזה שורש בחלקו בתורה, וכל נסיון וקושי ואף המועט ביותר, האיר את כל חלקי נשמתו וחלקו בתורה, שלא היה יכול להתגלות ענין זה אלא על ידו לבדו. ואפילו צדיק גדול במעלה אינו יכול לגלות במקום האדם את אלו הרחמים שיתגלו באותו המקום והמדרגה אלא הוא, ולעתיד ידעו הכל מהרחמים שבדרך הנהגתו של ה' יתברך והרחמים העצומים שיש בכל אות ודרך בתורה הקדושה. כי גילוי הרחמים שמתגלים על ידי התורה אינם מתגלים אלא כשיש השראת השכינה, וכפי שיעור השראת השכינה כך היא המידה בגילוי הרחמים שבתורה. ובגאולה השלימה, שתהיה השראת השכינה באופן הנעלה ביותר, כך גם הרחמים שיתגלו יהיו לאין שיעור.

כי כעת אין הרחמים מגולים, ואין רואים אין כל התורה היא גילוי של רחמים גמורים, ובאמת כל הנהגת העולם נמשך מאלו הרחמים שבתורה שהיא חכמה סתימאה שנמשכת ממידה עליונה הנקראת עתיקא סתימאה ושם הוא גילוי התורה שהיא רחמים גמורים כמבואר כל זה בזוהר משפטים (בדף קכ"ב), ומידה זו נקראת 'אין', וכדי לגלותה צריך להעלות את המלכות של ה' ב"ה שנקראת 'אני' כמ"ש "אני ה' אלהיכם", אל הכתר ועתיקא סתימאה הנקרא 'אין', שהיא אותיות 'אני', היינו שיתגלה שכל מה שעשה הקב"ה בעולמו במידת המשפט (כמו שפרש"י על הפסוק 'אני ה', נאמן להפער ולשלם שר), הכל הוא בצידקות בחסידות וברחמים שאין להם קץ ותכלית, בכדי להביא את הנבראים להטבה וגילוי הרחמים. וכדי שתתגלה חכמה סתימאה כמ"ש בתהילים (נא, ח) "ובסתום חכמה תודיעני", צריך שיבואו למידת ביטול כאין, ועל ידי זה תהיה השראת השכינה ויוכלו הרחמים להתגלות, שהוא יחוד של מלכות ה' ב"ה במדרגת הכתר שהוא גילוי של רחמים גמורים.

ביטול כ'אין' מביא להשראת השכינה ותחיית המתים

כי השכינה אינה שורה אלא במקום שמתבטל להיות כ'אין', שהוא ביטול גמור לאור ה' שישרה במקום זה הבטל אליו יתברך בתכלית. ובכל מקום ומדרגה שיש בו גאווה, אין השכינה יכולה לשרות בו כמ"ש "גבה עיניים ורחב לבב אותו לא אוכל" (תהלים קא, ה), וכפי מיעוט השראת השכינה באותו מקום, כך נחשב אותו המקום למקום המתים, כי המשמעות של חיים, הוא פנימיות ונשמה, היינו שרואים חיות אלקות באותו המקום, אבל כשמכחישים את הפנימיות והנשמה של הבריאה, הוא מקום סיטרא דמותא.

ועל ידי שיהיה האדם אין יוכל להחיות מתים היינו לגלות את חיות האלוקות בכל המקומות שנסתר מהם אור אלהותו והשגחתו של ה' ב"ה, כמ"ש בבראשית (ב, ה) "וכל עשב השדה טרם יצמח... ואדם אין לעבוד את האדמה", שכדי שיראו בארץ למטה את חיות האלוקות ויוכלו הכל לידע ממנו יתברך ולשוב אליו - הוא על ידי שיהיה האדם אין, ועל כן "עשב השדה טרם יצמח" כי צריך האדם שיהיה אין כדי לגלות האלוקות יתברך. ועל כן כשיבואו בן דוד ותתבטל הגאווה כמ"ש בפסוק (ג, יא) "כי אז אסיר מקרבך עליזי גאותך ולא תוסיף לגבה עוד בהר קדשי" וכמו שאמרו בסנהדרין (בדף צ"ח) תהיה השראת השכינה ויתגלו הרחמים על הכל, היינו שיהיה גילוי אלקות עד מקום המיתה, ויקומו המתים לתחייה וכמ"ש בפסחים (בדף סח). שכפי שיש לאדם חבורה והיא נרפאת שהם רחמים וגילוי אלקות לעיני האדם, כך בגאולה יתגלו הרחמים עד אין קץ גם במקום המיתה, ויקומו המתים לתחייה.

כל השראת השראת השכינה שיש לאדם היא על ידי קושי ודוחק שעבר בתחילה ותכלית של כל קושי או דוחק וטירדה שיש לאדם בזה העולם, הוא על מנת שיבוא להכנעה, כי בכל עיכוב ומונע שיש לאדם, הוא מבין שאין הדבר בידי, וישי ענין שהוא למעלה ממנו ולמעלה מכוחו והשגתו, ובזה הוא נכנע על כורחו, ונעשה כאין באותה המדרגה ובאותו ענין הטרודו. ועל כן כל השראת השכינה שיש על האדם באיזה זמן המסוגל שיש בו עת רצון לזה, אם בשעת התפילה או בלימוד שנמשך בו קדושה יתרה על האדם, או באיזה זמן קדוש כיום שבת וכיוצא, נמשכת השראת השכינה על ידי אותו הדוחק וההכנעה שהייתה לו בכל זמן מן הזמנים שעבר בהם את אותו הקושי שבא על ידו להכנעה ולהיות כאין לפני מה שלמעלה ממנו ולמעלה מכוחו והשגתו. וכל מה שיוצא האדם מקטנות לגדולת וממיתה לחיים, הוא מפני שיש עליו רחמים גדולים שמתגלים במקומו על ידי השראת השכינה ששורה בו כי נכנע ונעשה כאין מתוך הדוחק והקושי שעבר בכל זמן שיהיה מחייו.

בגילוי סודות התורה כל אחד כפי חלקו ושורש נשמתו, ובזה לגלות השראת השכינה וי"ג מכילן דרחמי, ולהשיב את כל הנבראים אל ה' ב"ה.

כחשטאו ישראל הבין משה צעריכים לבוא לביטול על ידי השבר ועל כן שבר את הלוחות

ובמדרגה זו היו בנסיון גדול כי כנ"ל היא מדרגת חכמה, שהיא יש ומציאות כמ"ש "והחכמה מאין תמצא" שהחכמה היא גילוי מציאות ביחס למדרגת 'אין' שהוא ביטול גמור. ומתוך כך באו לידי חטא שהוא שבר גדול ונורא עד מאוד, כי מעשה העגל היה השבר והבזיון הגדול ביותר של ישראל, ומשה רבנו הוא שגילה מתוך הקושי והשבר את י"ג מידות הרחמים והשראת השכינה. ועל כן כשירד מהר סיני שיבר את הלוחות, כי כשראה שירדו מהדרך הראשון, שהוא הביטול לה' ב"ה מתוך השגה וידיעה בגדולת ה', הבין שמוכרח שיבוא לדרך השני שהוא הביטול על ידי שבר והכנעה, ועל כן אמר הקב"ה למשה בשמות (לד, א) "הלוחות הראשונים אשר שיברת" ואמרו בגמ' שבת (בדף פז, טז) שאמר לו הקב"ה "ישר כחך ששיברת".

ועל כן לא שיבר את הלוחות על ההר, אלא שיברם לעיני כל ישראל דוקא, כי לוחות הראשונות היו הסימן והאות למדרגה הגדולה שהשיגו ישראל, וכששיבר את הלוחות לעיניהם הביאם בזה ליראה גדולה והכנעה, שבזה נתגלה שגרמו לשבר גדול שאין למעלה ממנו, כמ"ש בסוף ספר דברים "ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל", ופירש"י שהוא ענין שיבור הלוחות, שהסכים הקב"ה על ידו, כי בזה כיון לדעת ה' יתברך, שמאחר שלא באו לביטול כאין על ידי השגה בגדולת ה' יבואו למדרגה זו על ידי שייכנו וידעו משפלות עצמם.

כיון שבאו לידי שבר ביקש משה את גילוי מידות הרחמים והשראת השכינה
וכאמור לעיל על ידי שבר וקושי שאדם בא על ידו להכנעה וסילוק חכמתו ולתפילה, ממשיך בזה השראת השכינה וי"ג מכילן דרחמי. ועל כן לאחר חטא העגל ביקש משה להמשיך לגילוי את י"ג מידות הרחמים, כי מאחר שבאו ישראל לידי שבר והכנעה, ביקש שיהיו הרחמים מגולים בכל זמן שיבוא אדם לפני ה' יתברך בהכנעה ותפילה לבקש את את ישועתו בדרך שהוא יתברך חושב עליו לטובה, וכדי שיהיו הרחמים מגולים אצל האדם צריך להשראת השכינה, ועל כן גם על זה ביקש משה לאחר החטא, שתשרה השכינה אצל כל ישראל בכל מדרגה שיהיו, ולכן נאמר על המשכן "משכן עדות" (שמות לח, כא), ופירש"י שהמשכן יהיה עדות לישראל שיותר להם הקב"ה על מעשה העגל שהרי השרה שכינתו ביניהם, כי בזה היה גילוי שעל ידי השבר שעברו בשבירת הלוחות, באו לידי הכנעה ותשובה, ועל כן צריכים הם להשראת השכינה כדי שממקום המשכן יוכלו הרחמים שהשיגו בתשובתם להתגלות. והוא הטעם שביקש משה על גילוי מכילן דרחמי והשראת השכינה דוקא לאחר החטא, כי מתוך כך באו לידי שבר והכנעה, שעל ידם אפשר להשיג תיכף השראת השכינה וגילוי הרחמים בכל מקום ובכל מדרגה.

ומאחר שגילוי השראת השכינה והרחמים מתגלים על ידי הקושי וההכנעה בכל אדם ובכל מדרגה ואף אצל הרוחק ביותר, נמצא שעל ידי דרך זו, מתגלה כבוד ה' ומלכותו במדרגות נמוכות יותר, כי על ידי ההכנעה שהיא מידה שיכול כל אדם להשיג, יוכלו הרחמים להתגלות למטה יותר, ובדרך זו נעשה תיקון ותקוה למדרגות רבות יותר, ובזה מתגלה כבוד ה' ביותר מה שלא יכול היה להתגלות בדרך הראשון שהיא השגה בגדולת ה' כדרך המלאכים ואדם הראשון.

על ידי שמכניע עצמו תחילה אח"כ יערב לו ולא יבוא לידי נסיון

אבל באמת כל קושי ודוחק שיש לאדם הוא דוקא בהתחלה, כמ"ש בשמות (ט, ה) "ויעתה אם שמעו תשמעו בקולי", ואמרו במכילתא דר"י (מסכתא דבחדש פורשה ג): "עתה" - קבלו עליכם, שכל ההתחלות קשות. כי בדרך לוחות הראשונות, הוא השגות גדולות בלא קושי בתחילה, אבל אח"כ הוא נסיון גדול כמו שהיה לאדם הראשון ולישראל בלוחות הראשונות, ולעומת זאת בדרך של שבירת הלוחות ודרך ההכנעה והתשובה, בתחילה יש קושי והסתר פנים, אבל אם האדם בא מתוך הקושי אל ההכנעה, ומבטל את חכמתו ושכלו, ומבין שה' ב"ה רוצה להושיעו יותר ממה שהוא עצמו רוצה בישועה, ובא לידי תשובה - נעשה לו אח"כ מתיקות כמו שפירש רש"י שם "יערב לכם מכאן ואילך", כי מתוך ההכנעה ממשיך את הרחמים מרום המעלות עד למקומו ומדרגתו, ועל ידי התשובה שורה אצלו השכינה, וכשיש השראת השכינה יש גילוי לרחמים, שהרחמים מגולים אצלו ולא נסתרים, וכך יוכל לראות בישועתו ובאתגלית ויראה אין כל הקושי והדוחק שעבר בתחילה נהפך לו לטובה ולברכה לישון ולשמחה.

ומחטא העגל ושבירת הלוחות המשך משה את י"ג מידות הרחמים והשראת השכינה, ונתקן בכלליות דרך זו שיכולו הכל לבוא למדרגת אין והביטול, אבל בפרטות נמשך תיקון זה עד ביאת משיח והגאולה השלימה. על כן אמרו בתנא דבי אליהו (וואט פ"ה) מאותה שעה שנשברו הלוחות, נגזרה גזירה על ישראל, שילמדו את התורה מתוך הצער ומתוך השעבוד ומתוך הטילטול ומתוך הטיהור ומתוך הדחק ומתוך שאין להן מזונות, ובשכר אותו הצער, עתיד הקדוש ברוך הוא לשלם להן שכר לימות המשיח ולעולם הבא.

כי מפני חטא העגל ושבירת הלוחות עסק התורה בהתחלה הוא בדרך הקושי

גדולות בגדולת הבורא יתברך, והיה קרוב ביותר להיות אין גמור לפניו יתברך, כי החכמה היא הקרובה ביותר אל מדרגת האין כמ"ש "והחכמה מאין תמצא" (איוב כה, יב) אבל מפני שהחכמה היא בבחינת י"ש ומציאות בפני עצמה, הוא נסיון גדול לבטלה לגמרי, והוא נסיון במדרגות הצדיקים כי גם חכמה זו היא חכמה שכולה ידיעה בגדולת ה' כמו שאמר דוד בתהילים (קלה, ה) "כי אני ידעתי כי גדול ה'".

וציווה הקב"ה את אדם הראשון על גן עדן "לעובדה ולשומרה" (בראשית ב, טו); "לעובדה" שהייתה עבודתו לגלות תורה סתימאה ולהשיב את הכל אליו יתברך, 'לשומרה', שהיה צריך להשמר מפני הנסיון שיש בחכמה. ועל כן היה מיוחד יחודים קדושים שלא נתגלו אלא לאבות העולם ויחידים הדורות כדי לגלות תורה סתימאה ולהשיב את הכל אל ה' יתברך, וכל זה היה הדרך לגלות תורה סתימאה על ידי שמישיג ויודע מגדולת ה'.

לאחר החטא בא אדה"ר לידי שבר והיה צריך לגלות י"ג מכילן דרחמי ואת סוד התשובה

ולאחר שלא עמד אדם הראשון בנסיון, ובאמת שאין השכל יכול להבין את עומק הדברים שנעשו בזמן זה בדעת אדם הראשון וכל מקום ומדרגת העולמות שהיו תלויים בו, בא אל הדרך השני שהוא שבר גדול ונורא, כי רק לאחר החטא ראה איך שהיה לו לעמוד בנסיון כחוט השערה ולתקן העולמות כולם, ולאחר החטא היה צריך לגלות את סוד התשובה וי"ג מכילן דרחמי, אבל בא לידי שבר על שבר, כי במקום לבוא על ידי השבר הגדול הזה לגלות את י"ג מידות הרחמים ואת סוד התשובה וגילוי השכינה, נשבר ברוחו מאוד והלך ונתרחק ק"ל שנה בעצב וחלישות הדעת גדול, שהוא שבר ששברו הס"מ על שחטא וירד מטה, ומתוך זה יצא מן השבר שהיה לו לפני ה' ב"ה שהוא "לב נשבר ונדכה" (תהלים נא, ט) ונעשה לבו שבור ביאוש וצער, שהוא שבירת הס"מ את ליבו של האדם.

על ידי הקושי והשבר שיש לאדם יוכל לדבוק בהש"ת ולגלות את הרחמים
כי הדרך המצוי בפני כל אחד מישראל לשוב אל ה' ולתקן את ימי הנעורים וכל מה שנתרחק, הוא על ידי לב נשבר, כי גילוי שכינה אינו יכול להיות אלא בדרך שיהיה לב נשבר, שהוא כלי שבור, כי קוב"ה משתמש בכלים שבורים, שרק בהם יש הכנעה בשלימות, וכמ"ש בזהר ויקהל (בדף ריח). שההולכים לפני הש"ת בעוה"ז הם 'מאנין תבירין', היינו כלים שבורים. ובאמת לכל אדם יש לב נשבר, אלא שבמקום לידע שהוא הדבר היקר ביותר שיכול להיות לאדם, ועל ידו יוכל לילך בדרך קדוש עד שיגלה תורה סתימאה לשוב אל ה' בשלימות, שומע האדם את קולו של הס"מ שכל מטרתו וענינו הוא לשבור את האדם על כך שיש לו לב נשבר, ולהוכיח לו מכך שמפני שאין ליבו שלם אין לו שייכות למדרגות שיש בהם גילוי שכינה.

אבל באמת כשיש לאדם שבר שהוא כל קושי ומונע שיש לאדם הן בעבודת הקודש הן בענייני דעלמא, דבר זה מביאו להכנע ולשבר את אאוותו, והוא המקום הקרוב ביותר שיוכל על ידו להיות כאין' ותוכל השכינה לשרות אצלו בכל מקום אשר יהיה ולגלות את הרחמים, כי כשיש לאדם שבר מפני שהלך ונתרחק מה' ב"ה, או שנעשה אצלו קושי גדול בכל ענין אשר יהיה, היה רוצה הוא שיושע בענין זה ויסתדר לו הענין כרצונו, אבל באמת כל מה שבא עליו אותו השבר והקושי, הוא בכדי שיבוא לאותה הנקודה בה הוא מונח ויבוא להכנעה, וכשאדם ננוע יכול להתפלל ולעמוד לפני ה' ב"ה ולבקש שיהיה הדבר כפי שהוא יתברך חושב עליו לטובה וישועה, ולא כפי מה שהוא חושב בשכלו וחכמתו שהיא הדרך לישועתו.

בכל קושי יש נסיון אם לבוא על ידו להתקרבות או להתרחקות

אבל כנגד מה שיכול האדם לבוא על ידי הקושי למעלה נפלאה ולהכנעה ותפילה וגילוי הרחמים, יש בזה נסיון גדול ועצום שלא ישבר מהיצר הרע על מה שאין הדברים כרצונו. והדרך שיידיע האדם אם לקח את הקושי והשבר לשוב איתו אל ה', או שח"ו נשברה רוחו ובא לחלישות הדעת וריחוק מה' יתברך, הוא שיראה אם סילק את שכלו וחכמתו בענין ישועתו ובא לידי תפילה ותשובה, אז הוא סימן ומופת שעל ידי הקושי שעובר יעלה מעלה ויהיו אצלו הרחמים מגולים. אבל אם נופל בדעתו, ובא לידי כבדות ועצבון ונשאר עם שכלו וחכמתו וחושב שה' יתברך הוא שמעכב לו את ישועתו, ומנסה להסביר לבורא ב"ה כיצד היא הדרך להושיעו - הרי שעל ידי הקושי והדוחק שעובר מוסיף ומתרחק מהרחמים. וזהו שכתוב בתהילים (קמה, ה) "אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על ה' אלהיו", שמרמז שאשריו של האדם שכל השבר שלו הוא לפני ה' יתברך, ושלא ישבר ברוחו שהוא "שבר בת עמי" הנאמר באיכה (ג, חמ).

כשעמדו ישראל לפני הר סיני היו במדרגה גדולה וקרובים אל הביטול לפני ה' ב"ה
כשבאו ישראל לפני הר סיני פסקה זוהמתן כמו שאמרו בגמ' שבת (בדף קמו ע"ב), וכן אמרו בזהר אמור (בדף צז:). שהסירו את לבושי העור שהם מזוהמת הנחש, שהיא המדרגה והדרך הראשונה כנ"ל שעל ידה היו צריכים לגלות את השראת השכינה וי"ג מידות של רחמים, כי השיגו ישראל מעלות ומדרגות עליונות כמלאכים, והיו יודעים בגדולת ה' וקרובים על ידי זה להיות כאין' שהוא ביטול גמור לפני הבורא ב"ה, ובקבלת התורה בדרך של לוחות ראשונות היו צריכים לייחד יחודים קדושים

והסתרה, ומשה רבנו הכין ותיקן את הדרך לכל ישראל שלאחר הקושי יוכלו על ידה להמשיך את הרחמים בגילוי. ועל כן בתחילה האדם לומד ושוכח, ואין ההבנה בתורה בגילוי תיכף כשנגשים אל הלימוד, אבל כל זה כדי שיבוא האדם להכנעה, שיכיר את מקומו ויבוא אל השיפלות והביטול, וכשיבוא אל הלימוד בידיעה שה' ב"ה הוא שיכול ליתן לו את ההבנה והזיכרון בלימוד, אף שיבוא אח"כ למדרגה גדולה בידיעת התורה, לא יכנס בנסיון של הגאות ורמות רוחא, כי כל גישתו אל הלימוד הוא מתוך הכנעה והביטול, ויהיו אצלו הרחמים מגולים שיוכל לזכות להשיג ולידע את התורה כפי המדרגה שהשיג בביטול וההכנעה.

בכל קושי טמון אור רחמים גדול, וכל טוב שיש לאדם בחייו נמשך באותו הזמן שהכניע את עצמו לפני השי"ת

ועיקר הנסיון בכך שכל ההתחלות קשות, הוא הנסיון שלא להשבר לפני הס"מ, כי הס"מ רוצה על ידי הקושי והשבר לשבור לגמרי את האדם ולאבד ממנו את התקוה, והיא כל מלחמת האדם בזה העולם שכל אחד עובר מ"ב מסעות לתקן את חטא העגל בפרטות, ובכל טלטול ודוחק שיש לאדם, הוא נמצא בנסיון, אם לבוא על ידי ה'לב נשבר' להכנעה וביטול ותשובה, או לבוא על ידו לאיש ועיצבון ואיבוד התקוה. כי על ידי המסעות יוכל האדם לבוא למדרגה עליונה, שהיא תשובה שלימה, ולכל אחד יש מ"ב מסעות כפי מדרגתו, או שעובר את המסעות בעסק התורה שהיא ענין הכתוב "ודברת בס", ב"ס הוא מ"ב, שהוא כל הקושי שיש לאדם בתחילה בעסק התורה, עד שזוכה לזכור ולידע את התורה כולה ויש לו דרך בתורה הקדושה. או שעובר את הטלטול והמסעות בדרך אחר עד שיבוא להכנעה, ומתוך ההכנעה ימשיך את הרחמים לישועתו. ועל כן הוא דבר מוכרח מאוד לכל אחד שידע שהשבר והבזיון הוא הדבר שעל ידו יבוא לו אור גדול. וככל שהשבר והבזיון גדול יותר, כך אם יגלה על ידו את ההכנעה ותשובה והרחמים, האור שיבוא לו מכך יהיה גדול ועצום יותר.

ועל כן כל אור ורחמים מגולים שיש לאדם בחייו הוא נמשך מאותו הקושי שהיה לו באיזה זמן ובא על ידו להכנעה והוריד את ראשו וסילק את חכמתו, וכן הוא בלימוד, שכל הבנה שיש לאדם בתורה, וכל מה שזוכה לזכור את הלימוד, זה נמשך מכל ההתחלות הקשות שעבר בכל זמן וזמן, ומתוך כך בא להכנעה ורוח שפלה. כי הוא כלל גדול שאין הרחמים מתגלים אלא על ידי השראת השכינה, ואי אפשר לזכות להשראת השכינה בשום פנים אלא שיהיה מקום שבת לה' ב"ה, ונכנע לפניו יתברך. ועל כן כל אור של רחמים מגולים יש לאדם הן ברחמי ה' והן בגשמי שרואה הוא את הטוב והחסד של ה' יתברך, זה נמשך מכל הפעמים שהיה לו קושי שבר ודוחק ועל ידם ביטל את חכמתו ובא להכנעה, ואפשר שיהיה לאדם חסד וטובה בחייו על ידי קושי והכנעה שנכנע לפני ה' ב"ה שנים רבות קודם לכן, כי אין לאדם בשר ודם תפיסה והשגה בסדר מ"ב המסעות שלפי שורש נשמתו. אבל דבר אחד יוכל האדם לדעת; שכל שיכניע עצמו יותר, וישפיל את שכלו וחכמתו מהמחשבה שהוא זה שיוודע את הדרך לישועתו ויבוא לתשובה ואל הביטול - כך ימהר יותר את ישועתו ואת הרחמים שיהיו מגולים במקומו ומדרגתו.

דוד גילה דרך שעל ידה בכל קושי ושבר שיש לאדם יוכל לבוא על ידו למדרגת 'אין' וגילוי הרחמים

ובאמת בלא שהיה לאדם דרך אין לילך כשיש לו שבר וקושי בחיים, לא היה יכול להתקיים והיה נשבר ברוחו והולך ומתרחק, אבל דוד הוא שגילה את הדרך שכל אדם גדול וקטן יוכל לבוא על ידי הקושי להשראת השכינה ולגלות "ג מידות של רחמים. והיא תכלית הבריאה כולה שיתגלה מלכותו ויתגלו רחמיו שכל הנהגתו היא רחמים גמורים. והדרך של דוד הביאה גם לגילוי הרחמים וגם להשראת השכינה, כי אין הרחמים יכולים לבוא לידי גילוי אלא כשיש מקום להשראת השכינה. ודרך זו היא דרך של כל נשמות ישראל, שאין הדבר תלוי בחיטוי של האדם או לדרך מסויים בעבודת השי"ת, כי הדרכים של כל אחד הם דרכים פרטיות, ועל כן אינם שייכים לכלל ישראל, כי אפשר שתהיה לאחד דרך נפלא אבל היא לא הדרך של דוד שהיא דרך גם לגדול וגם לקטן, כי דוד היה חכם ביותר בתורה שאין למעלה ממנו, וכל תורתו הייתה הלכה למעשה כמ"ש בגמ' סנהדרין צג שהלכה כמותו, והיה מלך והיה עשיר, שהם כל הגדולות והמעלות. אבל מאידך אין אדם שעבר צרות ובזיונות יותר מדוד המלך שמילדות היה נרדף עד לאחר הסתלקותו שהיו מבזים לו, שמיום שנולד שהיה נפל, היו מרחיקים אותו ומדברים בו כזב, והיה נרדף תמיד, עד שגם אחרי מותו היו מדברים בו כמו שרואים בגמ' שבת (בדף ל).

וכן היה דוד עובר את הצרות של כל נשמות ישראל וראה כל מה שיעברו הבריות עד הגאולה השלימה, והוא שיסד את הדרך לגילוי הרחמים וליתן לכל אחד מישראל את הדרך שיבוא להכנעה ושפלות בלא שיישבר ברוחו. וכל אחד שירצה להדבק בדוד הוא ע"י הדביקות בדרך של דוד, כי הדביקות היא על ידי ההליכה

בדרך של אותו צדיק, ודוד היה משיג על ידי כל צרה וקושי שהיה עובר את מידת ההכנעה, והיה משיג את המדרגה של הביטול להיות כ'אין', וכך מכל מחלוקת שהיו מדברים בו וכיוצא היה משיג בזה מעלות ומדרגות, שהוריד את עצמו מטה מטה בהכנעה וביטול גמור לפני ה' ב"ה. ודוד גילה שאדם יכול לירד להכנעה וביטול גמור ואעפ"כ לא להשבר משום דבר שיהיה לעולם. והיא דרך התפילה, כי דוד בא ולקח את כל השבר של כל ישראל, ואת כל הריחוק מהתורה של כל אחד שיהיה מישראל עד ביאת משיח, והפך את כל השבר והקושי להכנעה תשובה ותפילה, וזה הגילוי של הדרך של דוד, וכשאדם ילך בדרך התפילה, יוכל לדעת שבכל שבר שיהיה לו בחיים ובכל קושי ועיכוב שיהיה לו יבוא ממנו לגילוי הרחמים והשראת השכינה שהיא תכלית הבריאה.

ודוד המלך גילה שכל ענין התפילה אינו כפי דעת הבריות שהיא כלי להמשיך ולמלאות את כל הרצונות והתאוות של האדם, אלא דוד גילה שכל ענין התפילה הוא כדי לגלות את הרחמים של ה' יתברך, ואת הדרך לגלותם שהוא על ידי השראת השכינה בבית המקדש, לכן הסימן שיהיה לאדם אם הוא דבוק בדרך של דוד, שכל רצונו יהיה על תכלית כל התכליתים שהיא המשכת הרחמים והשראת השכינה, ובכל דבר שאינו כרצונו ומכל קושי בא לידי הכנעה ולידי תשובה.

השבר הגדול ביותר של דוד היה בענין בת שבע

והשבר הגדול שיהיה לאדם עובד ה' הוא שיבוא ח"ו לידי חטא, אבל אצל אדם ירא שמים גדול הוא שבר גדול יותר, ודוד המלך שהיה חסיד וצדיק וקדוש במעלות ומדרגות שאין הדעת יכול לחשוב או להבין בהם, כשבא לידי חטא בת שבע, היה זה השבר הגדול ביותר של דוד המלך. וגם בחטא בת שבע לא היה זה כמו שכל הבני אדם, כי הוא דבר גנוז שהיה לו דק מן הדק לפני ה' יתברך כמ"ש (תהלים נא, ו) "לך לבדך סתאית", ואמר בגמ' שגם לזה לא היה ראוי דוד המלך, אלא כיון שלקח לעצמו לגלות את דרך ההכנעה והתשובה והתפילה לכל ישראל, סיבבו שמים שגם בזה יגלה ויורה דוד המלך תשובה לכל ישראל. וכל חייו היה עושה תשובה על ענין זה ובדעתו היה אוחז לעולם שעדיין לא שב, וכל עבודתו לפני ה' יתברך הייתה במסירות נפש בהכנעה ותשובה.

מבת שבע בא שלמה שבנה את בית ה' שממנו התגלו הרחמים בבריה

אבל כשאמר הקב"ה לדוד על שלמה "הוא יבנה בית לשמי" (שמואל ב' i, יא), אז הבין דוד המלך דבר נורא, שמבזיון הגדול ביותר שיש לאדם ומהשבר והקושי הקשה ביותר שיוכל להיות לאדם, ממנו יבוא לו האור הגדול ביותר וממנו נעשה הדבר התכליתי והטובה הנצחית הגדולה ביותר שתהיה לו בחייו, כי לאחר שגילה דוד את הרחמים שהיא המשכת הרחמים בדרך התפילה וההכנעה, רצה דוד בכל ימי חייו שיהיה לאלו "ג מידות הרחמים גילוי לכל הנבראים (שדוד הוא כמספר י"ג ע"ה), וגילוי הרחמים אל הנבראים אינו אלא מבית המקדש שהוא מקום השראת השכינה. ולכן היה דוד תמיד מוכן ומזומן והיה חפץ בכל מאודו לבנות את בית ה', והראה לו השי"ת שמהשבר הגדול ביותר שהיה לו בחייו, המשיך בזה את שלמה שבא מבית שבע ובנה את בית ה' ומקום להשראת השכינה, ועל כן דוקא על ענין בת שבע אמר דוד "ובסתום חכמה תודיעני", כי על ידי זה השבר שהיה לדוד, המשיך וגילה תורה סתימאה, שהיא גילוי הרחמים והשראת השכינה.

שלמה גילה את הרחמים עד מקום המיתרה שהיא הרצון והתלות בממון

וכשבא שלמה ובנה את בית המקדש ביטל את התאוות ממון, ובזה גילה שלמה את הרחמים במקום הנמוך ביותר שהם אנפין חשוכים, כי בימי שלמה היה הזהב לרוב והכסף היה נחשב לעפר, כי היו הרחמים מתגלים עד מקום התאוה לממון שהם י' כתרין דמסאבותא שהחשק לממון הוא המקום הנמוך ביותר, וזה שלמה כמספר י' שכינה, שגילה את השראת השכינה והרחמים במקום הנמוך ביותר ב' כתרין דמסאבותא וביטל תאוות הממון, ושלמה ר"ת שיוורד למקום הנמוך. כי כאמור לעיל תכלית הבריאה שיתגלו הרחמים להטיב לבנראים על ידו יתברך בעצמו, וכשאדם תולה עצמו בממון אינו יכול לראות את גילוי הרחמים וההטבה מהבורא בגילוי, אבל השראת השכינה במדרגה שהכינו ותקנו דוד ושלמה, המשיכו את הרחמים למקום שהוא סיטרא דמותא, שהיא התלות והאהבה לממון, כי הקשר לממון הוא בדרך עבודה זרה, כמ"ש בישעיהו (ג, ב) "אלילי כספו ואלילי זהבו". ועיקר גילוי הרחמים הוא הרחמנות העצום של ה' ב"ה, שהוא נותן לאדם בשר ודם את האפשרות להיות תלוי בו יתברך ולעמוד לפניו ולקבל את השפע ממנו יתברך, שהוא דעת עצום מאוד בגדולת ה' והשגה בגודל הרחמים שהשי"ת חושב ואוהב לכל אחד, שכן יתגלה לעתיד שכל קושי ודוחק שהיה לאדם מזה דוקא יראה שהיה עליו רחמים גדולים לאין קץ כדי להביאו לתכלית של כל התכליתין שהיא ההטבה והרחמים המגולים של הבורא ברוך הוא לכל הנבראים.

לציבור הקוראים היקר

הדפסת העלון כרוכה בהוצאות רבות, העלון יוצא בצמצום והביקוש עצום. ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס לעמותת יד להועיל עבור 'משולחן שלמה', ולציין ההקדשה. או בהעברה: בנק: מזרחי טפחות (20) סניף: 417 (גאולה) מס' חשבון: 521025 שם העמותה: 'יד להועיל' - עבור העלונים, ולציין את שם ההקדשה.

לבקשת רבים ניתן לשמוע בקו 'שיעורי הינוקא'

עובדות והנהגות מחייו ואורחותיו של הגאון הינוקא מו"ר שליט"א בשלוחה 4 מאת הגאון הרב יחזקאל צמח שליט"א ות"ח נוספים. וכן בשלוחת המאזינים שלוחה 6. כמו"כ ניתן להאזין לשיעורים האחרונים ומאמר יומי.

מספר הקו 506-306-02-5

האזינו ותחי נפשכם